

غدير عيد برتر

چهل حديث در فضيلت و بزرگداشت عيد غدير

مهدی صدري

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَنْتَمَةِ عَلَيْهِ.

غدیر واقعه‌ای فراموش‌نشدنی و ماندگار در تاریخ است. ما از واقعه غدیر و فضیلت و اهمیت بزرگداشت آن آگاهیم ولی توجه به روایات اهل بیت علیهم‌السلام تأثیر بسزایی در بهتر برگزار کردن این عید عظیم و احیاء آن دارد.

نوشتار مختصری که پیش رو دارید به منظور نقل چهل گوهر ارزنده و قطعه‌هایی از کلمات نورانی معصومین علیهم‌السلام در ارزش، اهمیت و بزرگداشت عید غدیر است.

۱

● برترین عید امت

عَنِ مَوْلَانَا الصَّادِقِ ، عَنْ آبَائِهِ علیهم‌السلام ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم : يَوْمُ غَدِيرِ حُمٍّ أَفْضَلُ أَعْيَادِ أُمَّتِي ، وَهُوَ الْيَوْمُ الَّذِي أَمَرَنِي اللَّهُ تَعَالَى ذِكْرُهُ فِيهِ بِنَصْبِ أَخِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه‌السلام عَلَمًا لِأُمَّتِي ، يَهْتَدُونَ بِهِ مِنْ بَعْدِي ، وَهُوَ الْيَوْمُ الَّذِي أَكْمَلَ اللَّهُ فِيهِ الدِّينَ ، وَأَتَمَّ عَلَى أُمَّتِي فِيهِ النِّعَمَةَ ، وَرَضِيَ لَهُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا .

امام صادق از پدران بزرگوارش علیه السلام نقل می کند که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: برترین عید امت من عید غدیر خم است، روزی که خداوند تعالی دستور داد تا برادر من علی بن ابی طالب علیه السلام را به عنوان پرچم برای امت نصب کنم تا پس از من به واسطه او هدایت شوند. روزی که خدا دین را کامل و نعمتش را بر امت من تمام و اسلام را به عنوان دین آنها پسندید.

۲

● غدیر عید پیامبران علیهم السلام

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِقُ علیه السلام: هُوَ عِيدُ اللَّهِ الْأَكْبَرُ، وَمَا بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ نَبِيًّا قَطُّ إِلَّا وَتَعَيَّدَ فِي هَذَا الْيَوْمِ، وَعَرَفَ حُرْمَتَهُ، وَاسْمُهُ فِي السَّمَاءِ: يَوْمَ الْعَهْدِ الْمَعْهُودِ، وَفِي الْأَرْضِ: يَوْمَ الْمِيثَاقِ الْمَأْخُودِ وَالْجَمْعِ الْمَشْهُودِ.

امام صادق علیه السلام در ضمن حدیثی فرمود: عید غدیر، بزرگ ترین عید خداست، خدا هیچ پیامبری را مبعوث نکرده مگر آنکه این روز را عید قرار داده و احترام آن را نگه داشته است.

نام این روز در آسمان «عهد معهود» و در زمین «روز پیمان گرفته شده و جمع مشهود» است.

۳

● ارزش شناخت عید غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الرِّضَا علیه السلام - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: وَاللَّهِ لَوْ عَرَفَ النَّاسُ فَضْلَ هَذَا الْيَوْمِ بِحَقِيقَتِهِ لَصَافَحَتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ فِي كُلِّ يَوْمٍ عَشْرَ مَرَّاتٍ.

حضرت ثامن الحجج علیه السلام فرمود: به خدا سوگند اگر مردم به فضیلت این روز شناخت صحیح و کامل داشتند، فرشتگان هر روز ده مرتبه با آنان مصافحه می کردند!

۴

● فضائل بی شمار عید غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الرِّضَا علیه السلام - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: وَلَوْلَا أَنِّي أَكْرَهُ التَّطَوُّيلَ، لَذَكَّرْتُ مِنْ فَضْلِ هَذَا الْيَوْمِ، وَمَا أُعْطِيَ اللَّهُ فِيهِ مِنْ عَرَفَهُ مَا لَا يُحْصَى بِعَدَدٍ.

حضرت ثامن الحجج علیه السلام در ضمن حدیثی فرمود: اگر از طولانی شدن کلام کراحت نداشتم از فضیلت این روز و عطاای الهی برای کسانی که معرفت به آن دارند، آن قدر بیان می کردم که به شمارش نیاید.

۵

● معرفی امیر غدیر در آسمان ها

عَنِ مَوْلَانَا الصَّادِقِ، عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَعَاشِرَ النَّاسِ! وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالنُّبُوَّةِ، وَاصْطَفَانِي عَلَى جَمِيعِ الْبَرِيَّةِ مَا نَصَبْتُ عَلَيْهَا عِلْمًا لِأُمَّتِي فِي الْأَرْضِ حَتَّى تَوَّهَ اللَّهُ بِاسْمِهِ فِي سَمَواتِهِ، وَأَوْجَبَ وَلَايَتَهُ عَلَى مَلَائِكَتِهِ.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: مردم! سوگند به خدایی که مرا به پیامبری مبعوث کرد و بر همه برگزید، من علی را به عنوان پرچم هدایت بر امتم در زمین نصب نکردم مگر پس از آنکه خدای تعالی او را در آسمان ها معرفی کرد، و ولایتش را بر فرشتگان واجب نمود.

● چشم روشنی به عید غدیر

فِي الدُّعَاءِ الْمَرْوِيِّ عَنِ الشَّيْخِ الْمُفِيدِ رِضْوَانِ اللَّهِ عَلَيْهِ: اللَّهُمَّ فَكَمَا جَعَلْتَهُ عِيدَكَ الْأَكْبَرَ، وَسَمَّيْتَهُ فِي السَّمَاءِ: يَوْمَ الْعَهْدِ الْمَعْهُودِ، وَفِي الْأَرْضِ: يَوْمَ الْمِيثَاقِ الْمَأْخُوذِ وَالْجَمْعِ الْمَسْئُولِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَقْرِضْ بِهِ عُيُونَنَا، وَاجْمَعْ بِهِ شَمَلَنَا، وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَاجْعَلْنَا لِاتِّعَمِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

در دعای عید غدیر - به روایت شیخ مفید^۱ - می‌گوییم: بارها! همان‌گونه که این روز را بزرگ‌ترین عید خویش قرار دادی، آن را در آسمان «عهد بسته شده» و در زمین «پیمان گرفته شده» و «اجتماع مورد سؤال»^۱ نامیدی، بر محمد و خاندانش درود فرست و چشم ما را به آن روشن نما، امور پراکنده ما را به آن سامان بخش، و ما را پس از هدایت گمراه مساز و ما را از سپاس‌گزاران بر نعمت‌هایت قرار ده، ای مهربان‌ترین مهربان‌ها.

● شهرت آسمانی عید غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الرِّضَا: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ، قَالَ: إِنَّ يَوْمَ الْغَدِيرِ فِي السَّمَاءِ أَشْهُرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ.

حضرت ثامن الحجج از پدرش از جد بزرگوارش^۱ نقل فرمود که: روز غدیر در آسمان‌ها مشهورتر است تا زمین!

۱. اشاره به اجتماع مردم در غدیر نزد پیامبر^ص که در قیامت مورد بازخواست قرار می‌گیرد.

● آزادی از آتش با زیارت غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الرِّضَا: أَيُّمَا كُنْتُ فَاحْضِرْ يَوْمَ الْغَدِيرِ عِنْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ: فَإِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ وَ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ ذُنُوبَ سِتِّينَ سَنَةً، وَ يُعْتِقَ مِنَ النَّارِ ضِعْفَ مَا أَعْتَقَ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ وَ لَيْلَةِ الْقَدْرِ.

حضرت ثامن الحجج^۱ فرمود: هر جا باشی روز غدیر خود را به مرقد امیرمؤمنان^ص برسان؛ که خداوند برای هر مرد و زن با ایمان و مسلمان گناه شصت سال را می‌آمرزد، و دو برابر آنچه در ماه مبارک رمضان، شب قدر و شب عید فطر از آتش آزاد کرده، در عید غدیر آزاد می‌کند.

● بیزاری از ستمگران در روز غدیر

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ رَاشِدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ، قَالَ: قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ، وَمَا يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَضَعُ فِيهِ؟ قَالَ: نَصُومُهُ - يَا حَسَنُ - وَ تَكْثِيرُ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ تَبَرُّاً إِلَى اللَّهِ مِمَّنْ ظَلَمَهُمْ [وَجَحَدَهُمْ حَقَّهُمْ]، فَإِنَّ الْأَنْبِيَاءَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ كَانَتْ تَأْمُرُ الْأَوْصِيَاءَ بِالْيَوْمِ الَّذِي كَانَ يُقَامُ فِيهِ الْوَصِيُّ أَنْ يَتَّخِذَ عِيداً.

راوی از امام صادق^ص پرسید: فدایت شوم! در روز عید غدیر چه باید کرد؟ حضرت فرمود: روزه بگیر، زیاد صلوات بفرست، و از ستمگران و منکران حق اهل بیت بیزاری بجو. پیامبران^ص به جانشینان خویش^ص دستور می‌دادند که روز نصب جانشین آنها را عید بگیرند.

۱۰

● صد حج و صد عمره مقبول با روزه غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِقُ (ع) - فِي ضَمَنِ حَدِيثٍ -: وَصِيَامُهُ يُعَدُّ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ - فِي كُلِّ عَامٍ - مِائَةَ حِجَّةٍ وَ مِائَةَ عُمْرَةٍ مَبْرُورَاتٍ مُتَقَبَّلَاتٍ .

امام صادق (ع) در ضمن حدیثی فرمود: روزه روز غدیر در هر سال نزد خدای عزوجل برابر با صد حج و صد عمره پذیرفته شده است.

۱۱

● عید گرفتن روز غدیر

قَالَ مَوْلَانَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقُ (ع) - فِي ضَمَنِ حَدِيثٍ -: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ص) أَوْصَى أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ (ع) أَنْ يَتَّخِذَ ذَلِكَ الْيَوْمَ عِيداً ، وَكَذَلِكَ كَانَتْ الْأَنْبِيَاءُ (ع) تَفْعَلُ ، كَانُوا يُوصُونَ أَوْصِيَاءَهُمْ بِذَلِكَ فَيَتَّخِذُونَهُ عِيداً .

امام صادق (ع) در ضمن حدیثی فرمود: پیامبر (ص) به امیر مؤمنان (ع) سفارش نمود این روز را عید قرار دهد، چنانکه پیامبران (ع) به جانشینان خود سفارش می کردند که این روز را عید بگیرند.

۱۲

● خشم ابلیس از غدیر

عَنْ مَوْلَانَا الصَّادِقِ ، عَنْ أَبِيهِ (ع) ، قَالَ : إِنَّ إِبْلِيسَ [عَدُوَّ اللَّهِ] رَنَّ أَرْبَعَ رَنَاتٍ : يَوْمَ لَعْنٍ ، وَ يَوْمَ أَهْبِطَ إِلَى الْأَرْضِ ، وَ يَوْمَ بُعِثَ النَّبِيُّ (ص) ، وَ يَوْمَ الْعَدِيرِ .

امام صادق به نقل از امام باقر (ع) فرمود: دشمن خدا ابلیس چهار مرتبه (از فرط ناراحتی) ناله و فریاد کرد: روزی که لعن (و از درگاه الهی رانده) شد، روزی که به زمین فرستاده شد، روز مبعث که پیامبر (ص) به رسالت برانگیخته شد، و روز عید غدیر (که امیر مؤمنان (ع) بر خلافت نصب شد).

۱۳

● شیون شیاطین در روز غدیر

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (ع) ، قَالَ : لَمَّا أَمَرَ اللَّهُ نَبِيَّهُ أَنْ يَنْصَبَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ (ع) لِلنَّاسِ ، وَهُوَ قَوْلُهُ تَعَالَى : (يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ - فِي عَلِيٍّ - وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ) [المائدة (۵): ۶۷] أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) بِيَدِ عَلِيٍّ (ع) بِغَدِيرِ خُمٍ ، وَقَالَ : « مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيْي مَوْلَاهُ » حَتَّى الْأَبَائِلَةَ الثَّرَابِ عَلَى رُؤُوسِهَا ، فَقَالَ لَهُمْ إِبْلِيسُ الْأَكْبَرُ لَعَنَهُ اللَّهُ : مَا لَكُمْ ؟ ! قَالُوا : قَدْ عَقَدَ هَذَا الرَّجُلُ عُقْدَةً لَا يَحُلُّهَا إِلَّا نِسِيٌّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ، فَقَالَ لَهُمْ إِبْلِيسُ : كَلَّا ! الَّذِينَ حَوْلَهُ قَدْ وَعَدُونِي فِيهِ عِدَّةً ، وَلَنْ يُخْلِفُونِي فِيهَا .

امام باقر (ع) در ضمن روایتی فرمود: هنگامی که پیامبر (ص) دست امیر مؤمنان (ع) را در غدیر گرفت و فرمود: «من کنت مولاه فعلي مولاه»، شیاطین (از فرط ناراحتی) بر سر خود خاک می ریختند.

شیطان از آنها پرسید: چرا چنین می کنید؟! گفتند: این مرد پیمانی از مردم گرفت که تا قیامت کسی آن را نخواهد شکست! شیطان آنها را دلداری داده و گفت: اطرافیان پیامبر به من قولی داده اند. آنها هرگز خلاف وعده نمی کنند!

● پاداش ویژه عید غدیر

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا، عَنْ آبَائِهِ، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (ع) قَالَ - فِي ضِمْنِ حَدِيثٍ -: عُدُّوا - رَحِمَكُمُ اللَّهُ - بَعْدَ انْقِضَاءِ مَجْمَعِكُمْ بِالتَّوَسُّعَةِ عَلَى عِيَالِكُمْ، وَالْبِرِّ بِإِخْوَانِكُمْ، وَ الشُّكْرِ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى مَا مَنَحَكُمْ، وَ اجْتَمَعُوا يَجْمَعُ اللَّهُ شَمْلَكُمْ، وَ تَبَارَوْا يَصِلِ اللَّهُ الْفَتْكُكُمْ، وَ تَهَانَوْا نِعْمَةَ اللَّهِ كَمَا هَنَأَكُمْ اللَّهُ بِالثَّوَابِ فِيهِ عَلَى أضعافِ الْأَعْيَادِ قَبْلَهُ وَ بَعْدَهُ إِلَّا فِي مِثْلِهِ .

حضرت ثامن الحجج از پدران بزرگوارش از امیرمؤمنان (ع) نقل کرده که فرمود: بر خانواده خویش توسعه دهید، به برادران دینی احسان نمایید، شکر خدا را بر آنچه به شما ارزانی داشته به جای آورید، گرد یکدیگر جمع شوید (از همدیگر دیدار کرده و عید بگیرید) تا خداوند امور پراکنده شما را سامان بخشد. به یکدیگر نیکی کنید تا خداوند بین شما انس و الفت برقرار سازد، از نعمت الهی که به شما عنایت کرده یکدیگر را بهره‌مند سازید، چنانکه خداوند شما را پاداشی چند برابر از اعیاد قبل و بعد - (که این پاداش عظیم) جز در چنین روزی (به شما نرسد) - عطا می‌نماید.

● عید غدیر در قیامت

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِقُ (ع): إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ زُفَّتْ أَرْبَعَةُ أَيَّامٍ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ كَمَا تُزَفُّ الْعُرُوسُ إِلَى خَدْرِهَا: يَوْمُ الْفِطْرِ، وَ يَوْمُ الْأَضْحَى، وَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ، وَ يَوْمُ غَدِيرِ خُمٍّ، وَإِنَّ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ بَيْنَ الْفِطْرِ وَالْأَضْحَى وَالْجُمُعَةِ كَالْقَمَرِ بَيْنَ الْكَوَاكِبِ.

امام صادق (ع) فرمود: هنگامی که قیامت برپا شود چهار روز را - مانند عروسی که به سراپرده‌اش برده می‌شود - نزد خدا می‌برند: روز فطر، روز قربان، روز جمعه، روز غدیر خم. غدیر خم بین آن سه روز مانند ماه است بین ستارگان.

● سپاسگزاری بر معرفت روز غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِقُ (ع): الثَّامِنُ عَشَرَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ عِيدُ اللَّهِ الْأَكْبَرُ، مَا طَلَعَتْ عَلَيْهِ شَمْسٌ فِي يَوْمٍ أَفْضَلَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْهُ، وَ هُوَ [الْيَوْمُ] الَّذِي أَكْمَلَ اللَّهُ فِيهِ دِينَهُ لِخَلْقِهِ، وَ أَتَمَّ عَلَيْهِمْ نِعَمَهُ، وَ رَضِيَ لَهُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا .
وَ مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا أَقَامَ وَصِيَّتَهُ فِي مِثْلِ هَذَا الْيَوْمِ، وَ نَصَبَهُ عِلْمًا لِأُمَّتِهِ، فَلْيَذْكُرِ اللَّهُ شَيْعَتَنَا عَلَى مَا مَنَّ عَلَيْهِمْ بِمَعْرِفَةِ هَذَا الْيَوْمِ دُونَ سَائِرِ النَّاسِ .

امام صادق (ع) فرمود: هجدهم ذی‌الحجه بزرگ‌ترین عید خداست، خورشید بر روزی برتر از آن نتابیده، و آن روزی است که خدا دینش را بر خلائق کامل و نعمتش را بر آنها تمام گردانید و اسلام را به عنوان دین آنها پسندید.

خدا هیچ پیامبری را مبعوث نکرده مگر آنکه جانشین خویش را در چنین روزی نصب نموده است.

پس شیعیان ما بایستی به یاد خدا (و شکرگزار او) باشند که بر آنان منت نهاد و معرفت چنین روزی را به آنها اختصاص داد که بقیه مردم از آن بی‌بهره‌اند.

۱۷

● پاداش هشتاد ماه عبادت در روز غدیر

رَوَى السَّيِّدُ ابْنُ طَاوُوسٍ عَنِ الشَّيْخِ الصَّدُوقِ وَالشَّيْخِ الْمُفِيدِ وَالشَّيْخِ الطُّوسِيِّ -
بِإِسْنَادِهِمْ جَمِيعاً - عَنْ مَوْلَانَا الصَّادِقِ (ع)، قَالَ: إِنَّ الْعَمَلَ فِي يَوْمِ الْغَدِيرِ - ثَمَانِيَةَ
عَشَرَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ - يُعْدِلُ الْعَمَلَ فِي ثَمَانِينَ شَهْراً.

سید ابن طاووس فرموده: شیخ صدوق، شیخ مفید، شیخ طوسی (ع) هر سه با
سند از امام صادق (ع) نقل کرده‌اند که حضرت فرمود: عمل (کار نیک و
عبادت) روز غدیر - هجدهم ذی الحجه - برابر با عبادت هشتاد ماه است.

۱۸

● عید غدیر و پیامبران (ع)

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِقُ (ع) - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: إِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِي تَابَ اللَّهُ فِيهِ عَلَى
آدَمَ (ع) فَصَامَهُ [فَصَامَ] شُكْراً لِلَّهِ تَعَالَى ذَلِكَ الْيَوْمَ.

وَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِي نَجَّى اللَّهُ تَعَالَى فِيهِ إِبْرَاهِيمَ (ع) مِنَ النَّارِ فَصَامَ شُكْراً لِلَّهِ تَعَالَى عَلَى
ذَلِكَ.

وَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِي أَقَامَ مُوسَى هَاوُونَ (ع) عِلْماً فَصَامَ شُكْراً لِلَّهِ تَعَالَى ذَلِكَ الْيَوْمَ.

وَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِي أَظْهَرَ عِيسَى وَصِيَّهُ شَمْعُونَ الصَّفَا (ع) فَصَامَ شُكْراً لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
ذَلِكَ الْيَوْمَ.

وَإِنَّهُ الْيَوْمُ الَّذِي أَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) عَلِيّاً (ع) لِلنَّاسِ عِلْماً، وَابْنَانِ فِيهِ فَضْلُهُ،
وَ وَصِيَّتَهُ فَصَامَ شُكْراً لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ذَلِكَ الْيَوْمَ.

امام صادق (ع) فرمود: غدیر روزی است که خدا توبه حضرت آدم (ع) را
پذیرفت و او به شکرانه‌اش آن روز را روزه گرفت.

غدیر روزی است که خدا حضرت ابراهیم (ع) را از آتش نجات داد و او به
شکرانه‌اش آن روز را روزه گرفت.

- و بنابر نقلی: غدیر روزی است که حضرت موسی، هارون (ع) را به عنوان
پرچم هدایت نصب کرد و او به شکرانه‌اش آن روز را روزه گرفت.

غدیر روزی است که حضرت عیسی جانشینی وصیش شمعون الصفا را
اعلام کرد و او به شکرانه‌اش آن روز را روزه گرفت.

غدیر روزی است که پیامبر (ص) علی (ع) را به عنوان پرچم برای امت
برافراشت و فضیلت و جانشینی او را آشکار ساخت و (امیرمؤمنان (ع) به
شکرانه‌اش آن روز را روزه گرفت.

۱۹

● خیر دنیا و آخرت با نیکی در روز غدیر

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا، عَنْ آبَائِهِ، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (ع) قَالَ - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -:
وَالْبِرُّ فِيهِ يُثْمِرُ الْمَالَ، وَيَزِيدُ فِي الْعُمُرِ، وَالتَّعَاطُفُ فِيهِ يَفْتَضِي رَحْمَةَ اللَّهِ وَعَطْفَهُ.

حضرت ثامن الحجج از پدران بزرگوارش از امیرمؤمنان (ع) نقل کرده که
فرمود: نیکی کردن در روز عید غدیر باعث زیاد شدن ثروت و طولانی
شدن عمر است و مهربانی کردن به همدیگر رحمت و رأفت خدا را به
انسان جلب می‌کند.

۲۰

● روزه غدیر برتر از روزه روزگار

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا، عَنْ آبَائِهِ، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام قَالَ : ... وَصَوْمُ هَذَا الْيَوْمِ مِمَّا نَدَّبَ اللَّهُ إِلَيْهِ ، وَجَعَلَ الْجَزَاءُ الْعَظِيمَ كِفَالَةً عَنْهُ حَتَّى لَوْ تَعَبَدَ لَهُ عَبْدٌ مِنَ الْعَبِيدِ فِي الشَّيْئَةِ [التَّشْبِيهِ - الشَّيْبَةِ] مِنْ ابْتِدَاءِ الدُّنْيَا إِلَى انْقِضَائِهَا صَائِمًا نَهَارًا قَائِمًا لَيْلَهَا إِذَا أَخْلَصَ الْمُخْلِصُ فِي صَوْمِهِ لَقُصِّرَتْ إِلَيْهِ أَيَّامُ الدُّنْيَا عَنْ كِفَايَتِهِ .

امام رضا از پدران بزرگوارش از امیرمؤمنان عليه السلام نقل کرده که فرمود: خدا مردم را به روزه این روز دعوت کرده و پاداش عظیمی برای آن قرار داده به نحوی که اگر برای بنده ای ممکن بود از اول دنیا تا انقراض آن روزها روزه بگیرد و شبها نماز بگزارد پاداش آن به روزه با اخلاص غدیر نمی رسد! ^۱

۲۱

● جایگزین روزه غدیر

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا، عَنْ آبَائِهِ، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام قَالَ - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: وَ مَنْ أَشْعَفَ أَخَاهُ مُبْتَدِئًا ، وَ بَرَّهَ رَاغِبًا فَلَهُ كَأَجْرِ مَنْ صَامَ هَذَا الْيَوْمَ وَ قَامَ لَيْلَتَهُ .

حضرت ثامن الحجج از پدران بزرگوارش از امیرمؤمنان عليه السلام نقل کرده که فرمود: هر کس (روز عید غدیر) نیاز برادر دینی اش را - قبل از اظهار و درخواست او - برآورده سازد و با میل و رغبت به او احسان و نیکی نماید، پاداش روزه روز غدیر و شب زنده داری شب آن را خواهد داشت.

۱. بنابر آنچه در العروة الوثقی، کتاب الصوم - فصل ۱ مسئله ۱۱ - آمده کسی که روزه واجب دیگری مثل روزه قضا دارد می تواند نیت روزه واجب و نیت روزه عید غدیر هر دو را داشته باشد.

۲۲

● فرجام نیک با افطاری دادن در عید غدیر

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا، عَنْ آبَائِهِ، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام قَالَ - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: وَ مَنْ فَطَّرَ مُؤْمِنًا فِي لَيْلَتِهِ فَكَأَنَّمَا فَطَّرَ فَنَامًا وَ فَنَامًا بَعْدَهَا [يَعُدُّهَا يَدِهِ] عَشْرَةً . فَتَهَضُّ نَاهِضٌ فَقَالَ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ مَا الْفَنَامُ ؟ قَالَ : مِائَةُ أَلْفِ نَبِيٍّ وَ صَدِيقٍ وَ شَهِيدٍ ، فَكَيْفَ يَمَنْ تَكْفَلَ عَدَدًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ ؟! فَأَنَا ضَمِينُهُ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى الْأَمَانِ مِنَ الْكُفْرِ وَ الْفَقْرِ .

حضرت ثامن الحجج از پدران بزرگوارش از امیرمؤمنان عليه السلام نقل کرده که فرمود: هر کس شب آن (شام عید غدیر) مؤمنی را افطاری دهد مانند آن است که ده «فنام» را افطاری داده است.

کسی پرسید: یا امیرالمؤمنین! «فنام» یعنی چه؟ حضرت فرمود: فنام یعنی صد هزار پیغمبر و صدیق و شهید (یعنی افطاری یک نفر پاداش افطار یک میلیون پیغمبر و صدیق و شهید دارد) پس اگر کسی گروهی از زنان و مردان با ایمان را افطاری دهد چه پاداشی دارد؟! من ضامنم که خدای تعالی او را از کفر و فقر امان دهد.

۲۳

● قرض کردن برای کمک به نیازمندان در روز غدیر

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا، عَنْ آبَائِهِ، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام قَالَ - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: وَ مَنْ اسْتَدَانَ لِإِخْوَانِهِ وَ أَعَانَهُمْ فَأَنَا الضَّامِنُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يَقَاهُ قَضَاهُ ، وَ إِنْ قَبِضَهُ حَمَلَهُ عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام درباره دعای گذشته فرمود: این دعا را روز غدیر و شب آن بسیار بگو.

ترجمه دعا: خداوندا! از رحمت خود دور نما منکران (غدیر را)، پیمان شکنان را، تغیر دهندگان فرمان تو را، تکذیب کنندگان را که (در حقیقت) منکر روز قیامت هستند از گذشتگان و آیندگان.

۲۶

● تغییر چهره زندگی در روز غدیر

عَنِ الْفَيَاضِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عُمَرَ الطُّوسِيِّ: أَنَّهُ شَهِدَ أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا علیه السلام فِي يَوْمِ الْغَدِيرِ، وَبَحْضَرَتِهِ جَمَاعَةً مِنْ خَاصَّتِهِ قَدْ اخْتَبَسَهُمْ لِلْإِفْطَارِ، وَقَدْ قَدَّمَ إِلَى مَنَازِلِهِمُ الطَّعَامَ، وَالْبُرَّ، وَالصَّلَاتِ، وَالْكِسْوَةَ حَتَّى الْخَوَاتِيمَ وَالنَّعَالَ، وَقَدْ غَيَّرَ مِنْ أَحْوَالِهِمْ وَأَحْوَالِ حَاشِيَّتِهِ، وَجَدَّدَتْ لَهُ آلَهُ غَيْرُ الْآلَةِ الَّتِي جَرَى الرَّسْمُ بِإِتِّدَالِهَا قَبْلَ يَوْمِهِ، وَهُوَ يَذْكُرُ فَضْلَ الْيَوْمِ وَقَدَمَهُ.

فیاض طوسی گوید: روز عید غدیر محضر مبارک حضرت ثامن الحجج علیه السلام رسیدم، حضرت جمعی از خواص را برای افطار نگه داشته بود، برای خانواده آنها غذا، انواع هدیه و صله، لباس، انگشتر و کفش فرستاده بود.

سر و وضع همه اطرافیان (به دستور حضرت) عوض شده بود و اسباب و آلات منزل نیز تغییر کرده بود (همه با لباس نو و فاخر و اشیاء موجود در خانه نیز نو و جدید بود).

حضرت برای آنها فضیلت و سابقه عید غدیر را بیان می فرمود.

حضرت ثامن الحجج از پدران بزرگوارش از امیرمؤمنان علیه السلام نقل کرده که فرمود: من ضامنم که هر کس روز عید غدیر قرض بگیرد و به برادران دینی کمک نماید، اگر زنده بماند خدا قرضش را ادا کند و اگر بمیرد از دوشش بردارد (یعنی خداکاری کند که بدهی او پرداخت شود).

۲۴

● مخالفت با مخالفان غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِق علیه السلام - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: ثُمَّ كُلْ، وَاشْرَبْ، وَأُظْهِرِ السُّرُورَ، وَأُطْعِمِ إِخْوَانَكَ، وَأَكْثِرْ بَرَّهُمْ، وَأَقْضِ حَوَائِجَ إِخْوَانِكَ إِعْظَامًا لِيَوْمِكَ وَخِلَافًا عَلَى مَنْ أَظْهَرَ فِيهِ الْاِعْتِمَامَ وَالْحُزْنَ، ضَاعَفَ اللَّهُ حُزْنَهُ وَغَمَّهُ.

امام صادق علیه السلام در ضمن آداب روز عید غدیر فرمود: پس از آن مشغول خوردن و آشامیدن گردد و برادران دینی را نیز اطعام نماید، اظهار سرور و شادی کند، و به برادران مؤمن نیکی و احسان بسیار کرده و نیازهای آنان را برآورد به قصد تعظیم و احترام عید غدیر و برای مخالفت با کسانی که در غدیر اظهار غم و اندوه می کنند، خدا غم و اندوه آنان را مضاعف فرماید.

۲۵

● نفرین بر منکران روز قیامت و غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِق علیه السلام - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: أَكْثَرُ مِنْ قَوْلِكَ فِي يَوْمِكَ وَلَيْلَتِكَ أَنْ تَقُولَ: اللَّهُمَّ الْعَنِ الْجَاهِلِينَ وَالنَّكِيِّينَ وَالْمُعَبِّرِينَ وَالْمُكَذِّبِينَ وَالْمُبَدِّلِينَ الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ آيَاتِ الدِّينِ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ.

امام صادق علیه السلام فرمود: یک درهم خرج کردن در روز غدیر برابر با صد هزار درهم - و بنابر نقلی یک میلیون درهم - در بقیه اوقات است .

۲۷

● حضور در غدیر با نماز غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِق علیه السلام - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: فَمَنْ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ ... كَانَ كَمَنْ حَضَرَ ذَلِكَ الْيَوْمَ وَبَايَعَ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله عَلَى ذَلِكَ ، وَكَانَتْ دَرَجَتُهُ مَعَ دَرَجَةِ الصَّادِقِينَ الَّذِينَ صَدَقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ فِي مُوَالَاةِ مَوْلَاهُمْ ذَلِكَ الْيَوْمَ ، وَكَانَ كَمَنْ شَهِدَ [اشْتَشَّهَدَ] مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَآمَرَ الْمُؤْمِنِينَ وَمَعَ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ علیهما السلام ، وَكَمَنْ يَكُونُ تَحْتَ رَايَةِ الْقَائِمِ علیه السلام وَفِي فَسْطَاطِهِ مِنَ النَّجَبَاءِ وَالنُّبَّاءِ .

ابوهارون عبدی گوید: روز هجدهم ذی الحجه محضر مبارک امام صادق علیه السلام شرفیاب شدم، حضرت فرمود: هر کس در این روز دو رکعت نماز بگذارد (به کیفیتی که در مفاتیح الجنان به عنوان پنجمین عمل از اعمال روز غدیر آمده است)، مانند کسی است که در روز غدیر حضور داشته و با پیامبر صلی الله علیه و آله بر ولایت پیمان بسته باشد، و در درجه کسانی باشد که صادقانه در موالات مولا در آن روز خدا و پیامبر صلی الله علیه و آله را تصدیق کردند، مانند کسی که حضور پیامبر صلی الله علیه و آله، امیر مؤمنان، امام حسن و امام حسین علیهما السلام را درک کرده است - و بنابر نقلی: در رکاب آنان شهید شده باشد - و مانند نجبا و نقبایی که زیر پرچم قائم آل محمد علیه السلام و در خیمه آن حضرت باشند.

۲۸

● پاداش خرج کردن در عید غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِق علیه السلام - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: وَالَّذِي فِيهِ بِمِائَةِ أَلْفٍ [بِأَلْفِ أَلْفٍ] دِرْهَمٍ .

۲۹

● دعای مستجاب بعد از نماز غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِق علیه السلام - فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: وَمَنْ صَلَّى فِيهِ رَكَعَتَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَزُولَ الشَّمْسُ يَنْصَفِ سَاعَةِ شُكْرٍ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ سُورَةَ الْحَمْدِ مَرَّةً [عَشْرًا] ، وَعَشْرَ مَرَّاتٍ (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ) ، وَعَشْرَ مَرَّاتٍ آيَةِ الْكُرْسِيِّ ، وَعَشْرَ مَرَّاتٍ (إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ) عَدَلْتُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِائَةَ أَلْفِ حَجَّةٍ وَمِائَةَ أَلْفِ عُمْرَةٍ ، وَمَا سَأَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَحَوَائِجِ الْآخِرَةِ إِلَّا قُضِيََتْ كَأَنَّهُ مَا كَانَتْ الْحَاجَةُ [فِي يَسْرٍ وَعَافِيَةٍ] .

[وَإِنْ فَاتَتْكَ الرُّكَعَتَانِ وَالِدُّعَاءُ قَضَيْتَهُمَا بَعْدَ ذَلِكَ] . ثُمَّ ذَكَرَ علیه السلام دُعَاءً يُقْرَأُ بَعْدَ الرُّكَعَتَيْنِ .

امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس روز عید غدیر نیم ساعت قبل از ظهر به قصد شکرگزاری خداوند دو رکعت نماز بگذارد^۱ که در هر رکعت بعد از حمد^۲ هر یک از توحید و آیه الکرسی و قدر را ده مرتبه بخواند، نزد خدا برابر با صد هزار حج و صد هزار عمره است و هر حاجتی از حوائج دنیا و آخرت را از

۱. همین روایت به نقل برادر علامه حلی قدس سرهما چنین است که: نیم ساعت قبل از ظهر غسل کند و این دو رکعت نماز را همراه با نماز ظهر (یعنی مثل نوافل ظهر) به جای آورد. (الغدد القویة ۱۶۶، ۳۳۱/۹۵، مستدرک ۵۲۰/۲). شیخ طوسی رحمته الله نیز در اول این روایت غسل کردن نیم ساعت قبل از زوال را نقل فرموده است. (تهذیب ۱۴۳/۳، وسائل ۳۳۸/۳).

۲. بنابر روایت عده‌ای از علما حمد را یک مرتبه قرائت نماید و بنابر نقلی ده مرتبه .

خدا درخواست کند - هر چه باشد - به آسانی و با عافیت به او عنایت نماید. و بنابر نقلی اگر این نماز و دعا از او فوت شد قضای آن را به جای آورد.

پس از نماز دعای (رَبَّنَا اِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْاِيْمَانِ...) را بخواند (برای قرائت دعا رجوع شود به مصادر روایت).

● اطعام اولیا با افطاری دادن در عید غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِقُ (ع): فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: مَنْ فَطَّرَ فِيهِ مُؤْمِنًا كَانَ كَمَنْ أَطْعَمَ فَنَامًا وَفَنَامًا فَلَمْ يَزَلْ يَعُدُّ إِلَى أَنْ عَقَدَ بَيْنَهُ عَشْرًا.

ثُمَّ قَالَ: أَتَدْرِي كَمْ الْفَنَامُ؟ قُلْتُ: لَا، قَالَ: مِائَةُ أَلْفٍ، وَكَانَ لَهُ ثَوَابٌ مَنْ أَطْعَمَ بَعَدَهُمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصُّدَّاقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ فِي حَرَمِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَسَقَاهُمْ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ.

امام صادق (ع) فرمود: هر کس مؤمنی را در عید غدیر افطاری دهد پاداش اطعام یک میلیون نفر را دارد و پاداش کسی را دارد که به همین عدد پیامبران، صدیقان، شهدا و صالحان را در حرم خداوند هنگام گرسنگی و سختی (قحطی) اطعام کرده و سیراب نموده باشد.

● عید غدیر گرامی ترین روز سال

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِقُ (ع): فِي ضَمْنِ حَدِيثٍ -: لَعَلَّكَ تَرَى أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ خَلَقَ يَوْمًا أَغْظَمَ حُرْمَةً مِنْهُ؟ لَا وَاللَّهِ، لَا وَاللَّهِ، لَا وَاللَّهِ.

امام صادق (ع) در ضمن حدیثی فرمود: شاید فکر کنی خدا روزی محترم تر از عید غدیر دارد؟! نه به خدا، نه به خدا، نه به خدا.

● شکرگزاری هنگام دیدار اهل ایمان روز عید غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِقُ (ع): وَلْيَكُنْ مِنْ قَوْلِكَ إِذَا لَقِيتَ أَخَاكَ الْمُؤْمِنَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَكْرَمَنَا بِهَذَا الْيَوْمِ، وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُؤَفِّينَ بِعَهْدِهِ الَّذِي عَهِدَ إِلَيْنَا، وَمِيثَاقِهِ الَّذِي وَاقَعْنَا بِهِ مِنْ وَلَايَةِ وَلاَةِ أَمْرِهِ وَالْقَوَامِ بِقِسْطِهِ، وَلَمْ يَجْعَلْنَا مِنَ الْجَا حِدِينَ وَالْمُكَدِّبِينَ بِيَوْمِ الدِّينِ.

امام صادق (ع) درباره ذکر گذشته فرمود: هنگام دیدار برادر مؤمن آن را بگو. ترجمه ذکر: ستایش (و سپاس) خدای را که ما را به این روز احترام و اکرام نمود و گرامی داشت و ما را از مؤمنان (و معتقدان به غدیر) قرار داد. ما را از کسانی قرار داد که به عهد و پیمانی که با ما بسته - از ولایت والیانی که به عدل و داد رفتار می کنند (امامان معصوم (ع)) - وفاداریم و ما را از منکران و تکذیب کنندگان روز قیامت قرار نداد.

● طلب آمرزش جبرئیل (ع) برای شیعیان در روز غدیر

عَنْ مَوْلَانَا أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا (ع) قَالَ: هُوَ الْيَوْمُ الَّذِي يَأْمُرُ (الله تعالی) جَبْرَائِيلَ (ع) أَنْ يَنْصِبَ كُرْسِيَّ كَرَامَةِ اللَّهِ بِإِزَاءِ بَيْتِ [الْبَيْتِ] الْمُعْمُورِ، وَيَضْعُدَهُ جَبْرَائِيلُ (ع)، وَتَجْتَمِعُ إِلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ جَمِيعِ السَّمَاوَاتِ، وَيَسْتَنْوِنَ عَلَى مُحَمَّدٍ (ص) وَبِسْتَفْزِرُونَ لِشَيْعَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةِ (ع)، وَمُحِبِّهِمْ مِنْ وَلَدِ آدَمَ (ع).

حضرت ثامن الائمه علیه السلام فرمود: غدیر روزی است که جبرئیل علیه السلام به امر خدا کرسی کرامت الهی را برابر بیت المعمور نصب کرده و بر آن بالا می رود، فرشتگان همه آسمان ها گرد او جمع می شوند و او مدح و ثنای پیامبر صلی الله علیه و آله گفته و برای شیعیان و دوستان امیرمؤمنان و ائمه علیهم السلام طلب آمرزش نماید.

۳۴

● تبریک و تهنیت روز عید غدیر

عَنْ مَوْلَانَا أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: هُوَ يَوْمُ التَّهْنِيتَةِ - يَغْنِي بَعْضُكُمْ بَعْضًا - فَإِذَا لَقِيَ الْمُؤْمِنُ أَخَاهُ يَقُولُ:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةِ علیهم السلام.

حضرت ثامن الائمه علیه السلام فرمود: غدیر روز تبریک و تهنیت است، هنگام دیدار برادر مؤمن ذکر گذشته را بگو.

ترجمه ذکر: ستایش (و سپاس) خدای را که ما را از تمسک کنندگان به ولایت امیرمؤمنان علیه السلام قرار داد.

۳۵

● غدیر روز تبسم

عَنْ مَوْلَانَا أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: هُوَ يَوْمُ التَّبَسُّمِ فِي وُجُوهِ النَّاسِ مِنْ أَهْلِ الْإِيمَانِ، فَمَنْ تَبَسَّمَ فِي وَجْهِ أَخِيهِ يَوْمَ الْغَدِيرِ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِالرَّحْمَةِ، وَقَضَى لَهُ أَلْفَ حَاجَةٍ، وَبَنَى لَهُ قَصْرًا فِي الْجَنَّةِ مِنْ دُرَّةٍ بَيْضَاءَ، وَنَضَّرَ وَجْهَهُ.

حضرت ثامن الائمه علیه السلام فرمود: غدیر روز تبسم هنگام ملاقات اهل ایمان است، هر کس روز عید غدیر به روی برادر دینی اش تبسم نماید، خداوند در قیامت با مهربانی به او نظر، و هزار حاجت او را روا و در بهشت برای او قصری از در سفید بنا نماید، و چهره اش را زیبا و درخشنده و خرم گرداند.

۳۶

● آراستن در عید غدیر

عَنْ مَوْلَانَا أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: هُوَ يَوْمُ الزَّيْنَةِ، فَمَنْ تَزَيَّنَ لِيَوْمِ الْغَدِيرِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ خَطِيئَةٍ عَمِلَهَا، صَغِيرَةً أَوْ كَبِيرَةً، وَبَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ مَلَائِكَةً يَكْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ، وَيَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ إِلَى قَابِلٍ مِثْلَ ذَلِكَ الْيَوْمِ، فَإِنْ مَاتَ شَهِيدًا وَإِنْ غَاشَّ غَاشٌ سَعِيدًا.

حضرت ثامن الائمه علیه السلام فرمود: غدیر روز تزیین و آراستن است، هر کس برای روز غدیر خویش را بیاراید و زینت نماید، خدا همه گناهانش را - از کوچک و بزرگ - بیامرزد، و فرشتگانی را برانگیزد که کارهای نیک او را ثبت نمایند، و درجات او را بالا برند تا غدیر سال آینده، پس اگر بمیرد شهید از دنیا رفته و اگر زنده بماند زندگی سعادت‌مندانه و همراه با خوشبختی داشته باشد.

۳۷

● پاداش دیدار اهل ایمان در عید غدیر

عَنْ مَوْلَانَا أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ فِيهِ مُؤْمِنًا أَدْخَلَ اللَّهُ قَبْرَهُ سَبْعِينَ نُوْرًا، وَوَسَّعَ فِي قَبْرِهِ، وَيَزُورُ قَبْرَهُ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ يُبَسِّرُونَهُ بِالْجَنَّةِ.

حضرت ثامن الائمه علیه السلام فرمود: هر کس روز عید غدیر به دیدار مؤمنی رود، خدا هفتاد نور در قبرش وارد نماید، و قبر او را توسعه دهد و هر روز هفتاد هزار فرشته به زیارت قبرش روند و او را به بهشت بشارت دهند.

۳۸

● مثل فرشته‌ها یا ابلیس با پذیرفتن و انکار غدیر!

عَنْ مَوْلَانَا أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي قَبُولِهِمْ وَلَاءَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام فِي يَوْمِ غَدِيرِ خُمٍ كَمَثَلِ الْمَلَائِكَةِ فِي سُجُودِهِمْ لِآدَمَ، وَمَثَلُ مَنْ أَبَى وَلَايَةَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام فِي يَوْمِ الْغَدِيرِ مَثَلُ إِبْلِيسَ.

حضرت ثامن الائمه علیه السلام فرمود: مؤمنین در پذیرفتن ولایت امیر مؤمنان علیه السلام در غدیر خم مانند فرشتگان هستند که بر آدم سجده نمودند و هر کس ولایت امیر مؤمنان علیه السلام را در غدیر انکار کرد شبیه ابلیس است!

۳۹

● شکر نعمت ولایت در روز غدیر

رَوَى عَنْ النَّبِيِّ صلی الله علیه و آله: أَنْ مِنْ الشُّعْنِ أَنْ يَقُولَ الْمُؤْمِنُ فِي يَوْمِ الْغَدِيرِ - مِائَةً مَرَّةً -: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ كَمَالَ دِينِهِ، وَتَمَامَ نِعْمَتِهِ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ علیه السلام.

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: از آداب غدیر آن است که صدبار ذکر گذشته را بگوید. ترجمه ذکر: ستایش (و سپاس) خدای را که کامل شدن دین و تمامی نعمتش را به ولایت امیر مؤمنان علی بن ابی طالب علیه السلام قرار داد.

۴۰

● زیارت امیر مؤمنان علیه السلام در عید غدیر

قَالَ مَوْلَانَا الصَّادِقُ علیه السلام: إِذَا كُنْتَ فِي يَوْمِ الْغَدِيرِ فِي مَشْهَدِ مَوْلَانَا أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَادْنُ مِنْ قَبْرِهِ بَعْدَ الصَّلَاةِ وَالدُّعَاءِ، وَإِنْ كُنْتَ فِي بُعْدٍ مِنْهُ فَأَوْمِ إِلَيْهِ بَعْدَ الصَّلَاةِ وَهَذَا الدُّعَاءُ:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى وَلِيِّكَ، وَأَخِي نَبِيِّكَ، وَوَزِيرِهِ، وَحَبِيبِهِ، وَخَلِيلِهِ، وَمَوْضِعِ سِرِّهِ، وَخَيْرَتِهِ مِنْ أَسْرَتِهِ، وَوَصِيِّهِ، وَصَفْوَتِهِ، وَخَالِصَتِهِ، وَأَمِينِهِ، وَوَلِيِّهِ، وَأَشْرَفِ عَشْرَتِهِ الَّذِينَ آمَنُوا بِهِ، وَأَبِي ذُرِّيَّتِهِ، وَبَابِ حِكْمَتِهِ، وَالنَّاطِقِ بِحُجَّتِهِ، وَالِدَاعِي إِلَى شَرِيعَتِهِ، وَالْمَاضِي عَلَى سُنَّتِهِ، وَخَلِيفَتِهِ عَلَى أُمَّتِهِ، سَيِّدِ الْمُسْلِمِينَ، وَأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَقَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ، أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَأَصْفِيَانِكَ وَأَوْصِيَاءِ أَنْبِيَائِكَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّهُ قَدْ بَلَغَ عَنْ نَبِيِّكَ صلی الله علیه و آله مَا حُمِّلَ، وَرَعَى مَا اسْتُخْفِظَ، وَحَفِظَ مَا اسْتُودِعَ، وَحَلَّلَ حَلَالَكَ، وَحَرَّمَ حَرَامَكَ، وَأَقَامَ أَحْكَامَكَ، وَدَعَا إِلَى سَبِيلِكَ، وَوَالَى أَوْلِيَاءَكَ، وَعَادَى أَعْدَاءَكَ، وَجَاهَدَ النَّاكِثِينَ عَنْ سَبِيلِكَ، وَالْقَاسِطِينَ، وَالْمَارِقِينَ عَنْ أَمْرِكَ صَابِرًا مُحْتَسِبًا، مُقْبِلًا غَيْرَ مُدْبِرٍ، لَا تَأْخُذْهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَائِمٌ حَتَّى يَبْلُغَ فِي ذَلِكَ الرِّضَا، وَسَلَمَ إِلَيْكَ الْقَضَاءُ، وَعَبْدُكَ مُخْلِصًا، وَنَصَحَ لَكَ مُجْتَهِدًا حَتَّى أَتَاهُ الْيَقِينُ، فَقَبَضَتْهُ إِلَيْكَ شَهِيدًا سَعِيدًا وَلِيًّا تَقِيًّا رَضِيًّا زَكِيًّا هَادِيًّا مُهْدِيًّا. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَيْهِ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَنْبِيَائِكَ وَأَصْفِيَانِكَ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

امام صادق علیه السلام فرمود: اگر روز عید غدیر نجف باشی پس از نماز زیارت و دعا نزدیک قبر مطهر می روی و در غیر این صورت اشاره به آن سمت نموده

و دعا کرده، عبارت گذشته را می خوانی .

ترجمه: بارالها! بر ولی خود، برادر پیامبرت، وزیرش، حبیبش، خلیش، معدن اسرارش، منتخب از خاندانش، وصیش، برگزیده اش، مخلصش، امین و معتمدش، ولیش، برترین نزدیکانش که به او ایمان آوردند، پدر فرزندانش، دروازه دانش و حکمتش، زبان گویای حجت و برهانش، دعوت کننده به دین و آیینش، پایدار بر سنت و روشش، جانشین او بر امتش، سرور مسلمانان، امیرمؤمنان و پیشوای روسفیدان رحمت فرست برترین رحمتی که بر هر آفریده ای و برگزیدگان و جانشینان پیامبرانت فرستاده ای .

بارالها! من گواهی می دهم که باری که بر دوش او نهاده شد به سر منزل مقصود رساند، آنچه بدو سپرده شد رعایت و امانتداری نمود، حلال تو را حلال و حرام تو را حرام دانست، و احکام تو را برپا داشت. مردم را به راه تو فراخواند. دوستان را دوست و دشمنان را دشمن داشت. با پیمان شکنانی که از راه تو برگشته بودند، و جفاکارانی که از حق جدا شده بودند، و کسانی که از دین و فرمان تو سرپیچیده بودند، مبارزه و برای رضای تو صبر و پایداری نمود. او هیچ گاه پشت به جنگ نکرد، و سرزنش کسی او را تحت تأثیر قرار نداد تا به مقام رضا دست یافت و تسلیم قضای تو گردید. تو را مخلصانه عبادت نمود و در خیرخواهی در راه تو کوشش نمود تا اجل او فرا رسید پس او را نزد خویش بردی در حالی که او شهید، سعادتمند، ولی، پرهیزگار، پسندیده، پاک، هدایتگر و هدایت شده بود .

بارالها! بر پیامبر و علی رحمت فرست برترین رحمتی که بر هریک از پیامبران و برگزیدگان فرستاده ای ای پرودگار جهانیان .

گزیده آداب غدیر برگرفته از روایات

۱. نیت تقرّب به خدا با همه آداب و سنن آن، قصد سپاسگزاری بر نعمت ولایت، قصد تعظیم روز غدیر و قصد مخالفت با کسانی که آن روز ناراحت هستند.
۲. سعی در شناخت صحیح روز غدیر و فضائل آن
۳. عید گرفتن روز غدیر
۴. ترک گناهان به ویژه کبائر، کوشش در تزکیه نفس و اهتمام در جلب رحمت خدا
۵. غنیمت شمردن تجارت اخروی و افزون طلبی پاداش الهی
۶. اشتغال به عبادات، به یاد خدا بودن، ذکر گفتن و کثرت آن
۷. سپاس و ستایش خداوند بر نعمت ولایت
۸. غسل کردن
۹. نماز گزاردن به ویژه نمازهای مخصوص روز غدیر
۱۰. روزه گرفتن و چیزی را جایگزین آن نکردن
۱۱. دعا کردن و به خصوص خواندن دعاها و مخصوص روز غدیر
۱۲. به یاد پیامبر ﷺ و اهل بیت ﺍﻫﻞ بیت بودن و از آنها یاد کردن
۱۳. زیاد صلوات فرستادن
۱۴. زیارت امیرمؤمنان ﺍﻣﯿﺮ ﻣﻮﻣﯿﻦ از نزدیک و دور
۱۵. تبرّی از دشمنان اهل بیت ﺍﻫﻞ بیت
۱۶. بیان فضائل روز عید غدیر
۱۷. کندن جامه سیاه و پوشیدن تمیزترین و فاخرترین لباس
۱۸. دوری از غم و غصه، شادی بر نعمت ولایت و اظهار سرور و خوشحالی
۱۹. آراستن و آرایش کردن خویش و استعمال بوی خوش به اندازه توان
۲۰. توسعه دادن در مخارج شخصی و معیشت خانواده
۲۱. هدیه دادن به آنها به اندازه توان
۲۲. تغییر چهره زندگی

۲۳. صلۀ رحم نمودن

۲۴. مساوات با ناتوان‌ها در خوراک به اندازه توان

۲۵. قرض گرفتن و کمک کردن به برادران دینی

۲۶. سرکشی اغنیا و توانمندان به فقرا و بیچارگان و رساندن خیر بیشتر به کسانی که چشم امید به انسان دوخته‌اند.

۲۷. تشکیل اجتماعات در روز غدیر

۲۸. دیدار اهل ایمان

۲۹. نشر علوم (و معارف ولایت)

۳۰. تبسم کردن به روی مؤمنین

۳۱. مصافحه کردن

۳۲. تبریک و تهنیت گفتن نعمت ولایت

۳۳. محبت و مهربانی کردن به یکدیگر

۳۴. ادخال سرور بر اهل ایمان

۳۵. شتاب در کارهای خیر که روز غدیر روز مسابقه است.

۳۶. بخشش، احسان، نیکی، هدیه دادن به مؤمنین به اندازه توان مانند: جامه نیکو،

بوی خوش، انگشتر، کفش و نیکی بسیار به آنها

۳۷. اطعام مؤمنین و فرستادن غذا برای آنها

۳۸. افطاری دادن به روزه‌داران

۳۹. برآوردن حوائج اهل ایمان و یاری و کمک به برادر مؤمن - قبل از درخواست او

- با میل و رغبت

۴۰. عقد برادری بستن^۱

آدرس روایات کتاب به ترتیب شماره

۱. امالی شیخ صدوق ۱۸۸، التحصین ابن طاووس ۵۵۰، بشارة المصطفی ﷺ ۴۹-۵۰، روضة الواعظین ۱۰۲-۱۰۳، بحار ۱۰۹/۳۷.

۲. رجوع شود به مزار شیخ مفید ۹۰-۹۵، تهذیب ۱۴۳/۳-۱۴۷، مزار ابن مشهدی ۲۸۶-۲۹۱، اقبال ۲۸۲/۲-۲۸۹ (چاپ سنگی: ۴۷۶-۴۸۱)، مصباح الزائر ۱۶۷، العدد القویة ۱۶۶-۱۶۷، مصباح شیخ کفعمی ۴۱۲، البلد الامین ۱۶۵-۱۶۶، ۲۵۹-۲۶۱، ۲۶۳، بحار ۳۰۲/۹۵-۳۰۷، ۳۲۱، وسائل ۲۳۸/۳ و ۸۹/۸-۹۰، مستدرک ۲۷۴/۶-۲۷۵ (با قدری اختلاف و زیاده و نقصان).

۳-۴. تهذیب ۲۴/۶، اقبال ۲۶۹/۲-۲۷۰ (چاپ سنگی: ۴۶۸)، فرحة الغری ۱۳۲-۱۳۳، بحار ۱۱۸/۹۴-۱۱۹ و رجوع شود به مصباح المتہجد ۷۳۷، مناقب ۲۴۳/۲، مصباح الزائر ۱۵۳، وسائل ۳۸۸/۱۴-۳۸۹، بحار ۱۸۲/۸-۱۸۳ و ۱۶۳/۳۷-۱۶۴.

۵. امالی شیخ صدوق ۱۸۸، بشارة المصطفی ﷺ ۴۹-۵۰، روضة الواعظین ۱۰۲-۱۰۳، التحصین ابن طاووس ۵۵۰، اقبال ۲۶۴/۲ (چاپ سنگی: ۴۶۶) بحار ۱۰۹/۳۷ و ۱۱۰/۹۴.

۶. رجوع شود به المقنعة ۲۸۵، اقبال ۳۰۴/۲-۳۰۶ (چاپ سنگی: ۴۹۲-۴۹۳)، مصباح شیخ کفعمی ۶۸۶-۶۸۷، البلد الامین ۲۶۱-۲۶۲، بحار ۹۵/۳۱۹.

۷-۸. رجوع شود به آدرس شماره ۳-۴.

۹. مصباح المتہجد ۷۳۶-۷۳۷، کافی ۱۴۸/۴-۱۴۹، ثواب الاعمال ۷۴، فقیه ۹۰/۲، تهذیب ۳۰۵/۴، بشارة المصطفی ﷺ ۳۶۳-۳۶۴، بحار ۱۷۲/۳۷ و ۱۱۱/۹۴، وسائل ۴۴۰/۱۰-۴۴۱، و رجوع شود به العدد القویة ۱۶۸، بحار ۳۲۲/۹۵.

۱۰. رجوع شود به آدرس شماره ۲.

۱۱. کافی ۴/۱۴۹، اقبال ۲۶۳/۲ (چاپ سنگی: ۴۶۵)، بحار ۳۷/۱۷۲، وسائل ۴۴۰/۱۰، جامع احادیث الشیعة ۴۱۹/۹.

۱۲. قرب الاسناد ۹/۱۰، بحار ۳۷/۱۲۱ و ۲۴۱/۶۰.

۱. روایات مشتمل بر آداب فوق در کتاب «أفضل الأعیاد» و ترجمه آن «برترین عید امت» از همین نویسنده آمده است.

۱۳. رجوع شود به تفسیر قمی ۲/ ۲۰۱، تأویل الآیات ۲/ ۴۷۴، بحار ۳۷/ ۱۲۰، ۱۶۹ و ۶۰/ ۱۸۵، عوالم ۱۵/ ۱۲۵-۱۲۶.
۱۴. مصباح المتهجد ۷۵۲-۷۵۸، مصباح الزائر ۱۵۶-۱۶۰، اقبال ۲/ ۲۵۴-۲۶۰ (چاپ سنگی: ۴۶۱-۴۶۴)، مصباح شیخ کفعمی ۶۹۵-۷۰۱، بحار ۹۴/ ۱۱۲-۱۱۸ و رجوع شود به مناقب ۲/ ۲۴۳، وسائل ۱۰/ ۴۴۴-۴۴۵، بحار ۳۷/ ۱۶۴، عوالم ۱۵/ ۲۲۱.
۱۵. اقبال ۲/ ۲۶۴-۲۶۵ (چاپ سنگی: ۴۶۶) و رجوع شود به العدد القویة ۱۶۸-۱۶۹، بحار ۳۲۳/ ۹۵، وسائل ۱۰/ ۴۴۵-۴۴۶. قریب همین روایت با قدری اختلاف و نقص در ضمن روایتی طولانی از امام رضا^{علیه السلام} نقل شده رجوع شود به آدرس شماره ۳۳-۳۸.
۱۶. امالی شجری زیدی (قرن پنجم) ۱/ ۱۴۶ چاپ عالم الکتب، بیروت.
۱۷. اقبال ۲/ ۲۶۴ (چاپ سنگی: ۴۶۵).
۱۸. رجوع شود به آدرس شماره ۱۵.
- ۱۹- ۲۳. رجوع شود به آدرس شماره ۱۴.
۲۴. اقبال ۲/ ۲۷۹ (چاپ سنگی: ۴۷۴)، بحار ۹۵/ ۳۰۰-۳۰۱ و رجوع شود به مستدرک ۶/ ۲۷۶.
۲۵. رجوع شود به آدرس شماره ۲.
۲۶. رجوع شود به آدرس شماره ۱۴.
۲۷. اقبال ۲/ ۲۷۹-۲۷۹ (چاپ سنگی: ۴۷۲-۴۷۴)، بحار ۹۵/ ۲۹۸-۳۰۰ و رجوع شود به مصباح المتهجد ۷۳۷، مصباح الزائر ۱۶۷، وسائل ۸/ ۹۰ و ۱۰/ ۴۴۴، مستدرک ۶/ ۲۷۵ و ۷/ ۵۱۷-۵۱۸.
- ۲۸- ۳۲. رجوع شود به آدرس شماره ۲.
- ۳۳- ۳۸. اقبال ۲/ ۲۶۰-۲۶۳ (چاپ سنگی: ۴۶۴-۴۶۵)، کشف المهم ۶۵-۶۹ و رجوع شود به عوالم ۱۵/ ۲۲۲-۲۲۵.
۳۹. اقبال ۲/ ۳۰۶-۳۰۷ (چاپ سنگی: ۴۹۳-۴۹۴)، بحار ۹۷/ ۳۷۲، مستدرک ۱۰/ ۲۲۰ و رجوع شود به مصباح شیخ کفعمی ۴۸۵.
۴۰. بحار ۹۵/ ۳۲۱.

فهرست

۱. برترین عید امت ۳
۲. عید پیامبران^{علیهم السلام} ۴
۳. ارزش شناخت غدیر ۴
۴. فضائل بی شمار ۵
۵. معرفی در آسمان ها ۵
۶. چشم روشنی به عید غدیر ۶
۷. شهرت آسمانی عید غدیر ۶
۸. آزادی از آتش با زیارت غدیر ۷
۹. بیزاری از ستمگران در روز غدیر ۷
۱۰. صد حج و صد عمره مقبول با روزه غدیر ۸
۱۱. عید گرفتن روز غدیر ۸
۱۲. خشم ابلیس از غدیر ۸
۱۳. شیون شیاطین در روز غدیر ۹
۱۴. پاداش ویژه عید غدیر ۱۰
۱۵. عید غدیر در قیامت ۱۰
۱۶. سپاسگزاری بر معرفت روز غدیر ۱۱
۱۷. پاداش هشتاد ماه عبادت در روز غدیر ۱۲
۱۸. غدیر و پیامبران^{علیهم السلام} ۱۲
۱۹. خیر دنیا و آخرت با نیکی در روز غدیر ۱۳
۲۰. روزه غدیر برتر از روزه روزگار ۱۴

۲۱. جایگزین روزه غدیر ۱۴
۲۲. فرجام نیک با افطاری دادن در عید غدیر ۱۵
۲۳. قرض کردن برای کمک به نیازمندان در روز غدیر ۱۵
۲۴. مخالفت با مخالفان غدیر ۱۶
۲۵. نفرین بر منکران روز قیامت و غدیر ۱۶
۲۶. تغییر چهره زندگی در روز غدیر ۱۷
۲۷. حضور در غدیر با نماز غدیر ۱۸
۲۸. پاداش خرج کردن در عید غدیر ۱۸
۲۹. دعای مستجاب بعد از نماز غدیر ۱۹
۳۰. اطعام اولیا با افطاری دادن در عید غدیر ۲۰
۳۱. عید غدیر گرامی ترین روز سال ۲۰
۳۲. شکرگزاری هنگام دیدار اهل ایمان روز عید غدیر ۲۱
۳۳. طلب آمرزش جبرئیل علیه السلام برای شیعیان در روز غدیر ۲۱
۳۴. تبریک و تهنیت روز عید غدیر ۲۲
۳۵. غدیر روز تبسم ۲۲
۳۶. آراستن در عید غدیر ۲۳
۳۷. پاداش دیدار اهل ایمان در عید غدیر ۲۳
۳۸. مثل فرشته‌ها یا ابلیس با پذیرفتن و انکار غدیر! ۲۴
۳۹. شکر نعمت ولایت ۲۴
۴۰. زیارت امیرمؤمنان علیه السلام در عید غدیر ۲۵
- گزیده آداب غدیر برگرفته از روایات ۲۷
- آدرس روایات کتاب به ترتیب شماره ۲۹